

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članke vsak četrtik in velja s poštno vred in v Mariboru z pošiljanjem na dom za leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina na Nemčije 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača za leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Udje „Kato. Slovenskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Korodška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korodška cesta šte. 5, vprejema naročila, imenitja in reklamacije. — Za izdatke se plačuje od enotopne gotovine za enkrat 25 v., za dvakrat 25 v., za trikrat 25 v. Za ročnino se plačuje popust, inšerati se sprejemajo do torška popoldne. — Ne zapre reklamacije na pošiljane preve.

Današnja številka obsega 8 strani

Nemci jokajo.

Cesarske puške jokajo.
Se turške gospe jokajo.
Cesarski bombe mečejo.
Se Turki z grada vlečejo.
Nar. pesem

Slovenci napredujejo in Nemci jokajo. Stajerski in koroški listi se zadnji čas sila veliko zanimajo za dogodke na Slovenskem in nič jim ni prav, da dajejo Slovenci vedno nanovo znamenja, da se živimo. V Istri izginja italijansčina in ne bo dolgo, da bodo v Istri Slovenci zavzeli prvo in vladujoče mesto. Trst je že na pol slovenski in napredovanju slovenskega življa v tem mestu se ni konec. Gorico bi bili letos pri občinskih volitvah vzeli Slovenci, ako bi jim Nemci ne bili priskočili na pomoč. Na Kranjskem je Nemcem popolnoma odklenalo, odkar vlada tamkaj Slov. Ljudska stranka, na Stajerskem pridno odbijamo vse nemške napade in — čemur se Nemci najbolj čudijo — tudi koroški Slovenci se nočejo dati pokopati, ampak so se začeli boriti z vsem: silami za življenje.

Nemci jokajo, ker vidijo, da jim Slovenci zelo otežkočujemo zgradbo nemškega mostu do Adrije. Njihove sanje, da bi naj vladal čez zemljo od Severnega morja do Adrije oholi protestantski Prusi, se jim razbifinjajo. Vsak nemški fantalin je nosil s samozavestjo Bismarka na svoji verižici, trojasega Bismarka, ustvaritelja zedinjene Nemčije, pri katerem je manjkala samo Avstrija. Ob vsaki priložnosti so Nemci popevali znano „Wacht am Rhein“. Frankfurtarske zastave, znamenja skupnosti vseh Nemcev, se razobešajo z nemških hiš ob vsaki priliki in nepriliki. Vse polno protestantskih pastirjev je iz Prusije privrelo k nam, ki so najboljši širitelji vsenemske misli. Na milijone pruskega denarja je že poteklo v blagajne nemških obrambnih društev... vse za to, da se Slovani, osobito pa mi Slovenci, kot stražarji ob potu do Adrije, povemčimo, in da se tudi avstrijsko nemštvo dočela sprilozni z mislijo združenja Avstrije in Nemčije proti protestantskim pruskim kraljem.

Več kot 50 let že Nemci tako sanjajo, delajo in se borijo. Slovenci smo veliko trpeli in še veliko trpimo, toda omagali se nismo, odbijamo napade in gradimo nišo svoje narodne zgradbe. A Nemci izgubljajo pogum, vstrajnost jim pojeva. To duševno razpoloženje se jasno zrcili zadnji čas v nemškem časopisu. Nemci priznavajo, da ves njihov boj in napor ni rodil zaželjenega sadu, da Slovenci nečemo izginiti, ampak dajemo vedno nova znamenja krepke življenske moči. In tožijo čez se, da ni med Nemci pravega navdušenja za boj proti nam južnim Slovanom, zmerjajo vlado, da baje podpira Slovence ter grdijo naš narod na najbolj smešen način, ki si ga je sploh mogoče izmisliti, namreč da Slovenci škilimo čez mejo. Kam neki? Menda v Italijo, kajti če škilimo na sever, je tam avstrijsko-ogrsko ozemlje, če škilimo proti vzhodu, je tam isto ozemlje, proti jugu je voda, in tako nam Slovanem ostane res edino-le, da škilimo — v Italijo! V svoji zagrizenosti postajajo naši nasprotniki bedasti in smešni!

Slovenci, vstrajajmo! Sedaj, ko spoznavajo Nemci neuspehe svojega doseganja dela, bodo začeli od časa do časa besneti. Hujši kot kdaj poprej bodo njihovi napadi. Toda ne dajmo se zmotiti! To bodo pojavi ugašajočih moči. Mi stojimo trdno, se branimo odločno ter bomo kmalu korakali čez razvaline nemških napadalnih postojank do svoje svetle in neskaljene bodočnosti.

„Stajerc“ kot lurški romar.

„Stajerc“ je še vedno na romanju v Lurd. Tudi v številki z dne 12. aprila nadaljuje svojo romarsko pot. Pa nikdar ne bo prišel na cilj, ker ne hodi po pravi poti. Nismo mi tega krivi, ki smo mu razsvetlili edino pravo stezo, ki pelje v Lurd, namreč pot iskrene vere in globokega Marijinega čiščenja. Ptujski nemškutarski list pa v svoji neveri to pot trdovratno odklanja. Ker hodi po krivi poti, je tudi njegova hoja popolnoma nekrščanska. Njegove poti ne spremlja milo in lepo uglajeno petje slovenskega romarja, temveč surova zabavljica, kletev in psovka, izrečena v trdi, neolikani, spakedrani slovenščini, kateri se pozna, da jo je narekovalo nemško mišljenje.

Zanimivost „Stajercovega“ romanja je ta, da se je vendar začel sramovati „Vodiške svete Johance“ kot svoje sopotovalke. V zadnji številki se huduje nad nami, zakaj mu vedno predbacivamo „sveto Johance“, ko pa „v predzadnji izdaji ni niti besede več o kranjski sleparski sveti Johanci omenil“. „Stajerc“ je torej „sveto Johance“ vrgel v svoje umazane in smrdeče papirnatne enokolnice ter ne mara več za „kri Svica-jočo sveto“ sopotovalko. Ko bi bilo v nas le kofičkaj bahavosti, bi to zabeležili kot svoj uspeh.

Kot svoja sopotovalca pa označuje „Stajerc“ ljubljanski „Dan“ in graški „Tagblatt“ ter nas z ogorčenostjo opominja, naj se vendar tudi lotimo teh dveh listov, njega pa naj pustimo pri miru. „Stajerc“ želi po ljubem miru ne moremo ustreči iz enostavnega vzroka, ker moramo pričeti tistega sovražnika, k' nam je najbližji. „Dan“ je kranjska prismo-đa, „Stajerc“ je stajerska prismođa, in ker nam je Stajerska vendar bližja nego Kranjska, nam naj oprosi „Stajerc“, da se homo, čeprav z nevoljo, še dalje pečali z njegovimi prismođajami. Kar pa se do- stane graškega „Tagblatta“, ki je pa Slovanem znan pod pač malo čestitim, pa zelo veliko značilnim imenom „Schuldenblatt“, se ni treba še posebej ž njim pečati, ker itak zajema „Stajerc“ svojo protilurško klobasarijo iz njega in drugih protestantskih listov.

Docela protestantski in katoliški veri sovra- žen je duh, ki prevzema „Stajerca“. Njegov učitelj je svobodomiseln protestant dr. Aigner, ki je kot tajnik nemškega bogotajnega društva plačan za svoje protilurške agitacije, s katerimi pa pikler ni imel sreče. Nedavno je imel po nekaterih avstrijskih mestih proti Lurdu predavanja, ki pa niso zanj prinesla nobene- ga uspeha, temveč so zagovornikom Lurda dala priliko, pobiti vse Aignerjeva zanikanja in popolno- ma kriva razlaganja. Celotno poražen se je Aigner vrnil v Nemčijo, od koder pa še vedno dopisuje v av- strijske protestantske liste, kakor n. pr. v graški „Tagblatt“ dne 28. marca. Njegova velika protestan- tovska modrost, ki jo je „Stajerc“ iz „Tagblatta“ pre- stavil „dohesedno“, pa v grozovito „slovensko besedo“, se osredotočuje v zanikanju Marijinih prikazni v Lur- du in lurških ozdravljenj. Zanikati je lahko in zato ni treba, da je kdo kak nemški zdravnik in plačan urad- nik bogotajnega nemškega društva, za to zadostuje, da je kdo neolikan in zagrižen spodnještajerski nem- skutar.

Kako je družinsko življenje pri Nemcih.

Zalostni glasovi prihajajo iz Nemčije. Za za- konsko zvezo in njeno nerazdružljivo trajnost, za za- konsko zvestobo, se velik del Nemcev ne zmeni več mnogo ali skoraj nič. Ločitve zakonov in divji zakoni so na Nemškem sedaj že bolj v modi kot na Franco- skem. Od l. 1901 število ločenih zakonov silno naraš- ča. V Prusiji je bilo l. 1901 4675 ločitev, t. j. 77 na 100.000 zakonov. L. 1902 pa je bilo ločitev že 10.797 ali 145 na 100.000. Tekom 11 let se je število ločitev več kot podvojilo. Največ zakonov se razruši v mestih, med „višjimi in srednjimi“ krogi, dočim je število lo- čitev na deželi primeroma majhno. Na deželi pride e- na ločitev na 1800 zakonov, v mestih pa že na 400, v velikih mestih že na 300, v Berlinu celo na 180 za- konov. S števkami je dokazano, da se največ zako- nov razruši v osmem letu; tako je od 478.000 zako- nov v l. 1904. bilo l. 1912 razdruženih 17.400! Raz- družil se je torej povprečno vsak 27. ali 28. zakon, v mestih vsak 18. zakon, v večjih mestih vsak 13, in v Berlinu celo vsak 10. zakon.

Največ trpijo radi zakonskih razdružitve ubogi o.roc.. V Nemčiji pride tako vsako leto do 10.000 otro- kov ob starših, in sicer v starosti 1—2 let. Skupno je sedaj v Nemčiji najmanj 120.000—130.000 otrok, kojih očetje in matere so zakonsko zvezo razdrli in ki živi- jo kot sirote. Poznavalci razmer pravijo, da bo v ne- kaj letih število teh otrok znašalo 500.000. Zalostna usoda otrok brez krščanske vzgoje!

Ogromno je tudi število divjih zakonov v Nem- čiji. Nemški listi sami pišejo, da proti od te strani nemškemu narodu velika nevarnost. Vera v Boga iz- ginja, ž njo vredi pa izginja tudi družinska sreča. Če pa enkrat družina propada, začenja propadati tudi cel narod. To uči zgodovina.

Slovenci, Slovenke! Ne vzgledujmo se po libe- ralnih Nemcih, ampak čuvajmo zaklad slovenskega naroda, edinstvo v družini, svetost zakona! Z liberal- nimi nauki pa povsod proč!

Politični ogled.

— Državni zbor. Ministrski predsednik grof Stürgkh je izjavil nekaterim vodilnim politikom, da sedaj ni misliti na sklicanje državnega zbora, ker bodo meseca maja zborovale delegacije, ob opem pa bodo imeli kratka zasedanja v aprilu nekateri dežel- ni zbori. Državni zbor se bo sklical po delegacijah le tedaj, ako se vse večje stranke, tudi češke, izjavi- lo, da jamčijo za redno delovanje.

— Avstrija. Ker je državni zbor odgođen, vla- da sedaj deluje s pomočjo paragrafa 14. Tako je sedaj ministrstvo s tem slovitim paragrafom uveljavilo nezgodno zavarovanje rudarjev. Čeravno paragraf 14. v Avstriji ni posebno priljubljen, vendar bodo rudar- ji gotovo veseli, ko bodo doznali, da se je s pomočjo tega pomočnika v sili uveljavil zakon, ki bo storil ru- darje deležne pomoči v slučaju nezgode. Vlada si je tudi pri bosensko-hercegovskih železnicah pomagala s paragrafom 14. Protilogo o železnicah v Bosni in Hercegovini bi sicer moral sprejeti državni zbor, ker pa ta ne deluje, je izbrala vlada krajši pot. Bosna sicer dobi nove železniške zveze, a poznavaile: razmer- j trdijo, da bodo te zveze največ koristile — Madžarom. Z druge strani pa se tudi povdajajo, da paragraf 14. ne pomena samo državi, temveč tudi kapitalistom. Vla- da potrebuje posojila v znesku 375 milijonov kron. V to svrno so se izdale zakladne nakaznice za dobo 15 let, ki se obrestujejo s 4%; in ker dobi vlada mesto vsakeh 100 K samo 95 K, je pr'sljena, najeti si 396 milijonov, v resnici pa ji ostane samo 375 milijonov. Za dobo 15 let, to je do l. 1929, bo treba vsako leto odplačevati 15. del, to je letno 26.550.000 K in vrhu tega še 4% obresti, ki znašajo za prvo leto 17.847.000 K, torej skupno za prvo leto 44.397.000 K. Za drugo leto bo treba plačati 43 milijonov, za tretje leto 42 mi- lijonov, zadnje leto 25 milijonov. Davkoplačevalci bo- do torej v 15 letih morali plačati 592 milijonov, ban- te pa so v resnici plačale samo 375 milijonov. Gotovo, izboren kšeft.

— Slovensko-Hrvaško. Pri občinskih volitvah v Gorici so se tudi v drugih razredih združili Itali- jani in Nemci proti Slovanem. Nemci so kot plačilo dobili 2 odborniška mandata. Slovenski kandidati so v vse razredih dobili izredno lepo število glasov. Slo- venski liberalci bi se lahko od goriških volitev dočaj naučili. Pri nas na Stajerskem gredo pri mnogih ob- občinskih volitvah liberalci z nemško in nemškutarsko pomočjo proti naši stranki. Liberalci snubijo nemške, nemškutarske in socialnodemokratske glasove, za pro- fuslugo pa pobirajo podpise za nemške šole in delajo našim narodnim nasprotnikom še razne druge uslu- ge. Naj bi se naši slovenski liberalci vendar enkrat spametovali in če se imajo kaj pravega narodnega čuta v sebi, zavrgli zvezo z nemškutarji in Nemci. Kar je pametnih ljudi v liberalni stranki, bodo goto- vo ta nasvet upoštevali, zakrknjeni liberalni grešniki pa se bodo še naprej veselili nemškega objema. — Za načelnika deželne vlade v Bosni je cesar imenoval katoliškega Hrvata dr. Mandiča. Odkar je Bosna pod oblastjo naše države, še ni bil noben bosanski doma- čin načelnik tamošnje deželne vlade. Dosedaj so bili pozfavarji Bosne in Hercegovine navadno nemški ali mađžarski generali in drugi velikaši, ki si pa niso znali pridobiti srca hrvaško-srbskega naroda. Sr- bi ki so nasprotniki katoliških Hrvatov, in Mohame- danc, sicer Mandičevega imenovanja niso posebno veseli, a upati je, da bo dr. Mandič skrbel v vsakem oziru za dobrobit in napredek svoje ožje domovine.

— Istra. Deželnozborske volitve v Istri se bodo vršile v kratkem. Boj bo hud. Italijani, ki jih bodo podpirali tudi Nemci, bodo Slovanom skušali iztrgati ptujski mandat. Prav tako pa ni izključeno, da Slova- ni Lahom iztrgajo nekaj mandatov. Lahi so dobili de- nar iz laškega kraljestva. Baje jim podpira laška vla- da. Dobili so milijone. Primorski listi poročajo, da so tudi goriški Lahi dobili za tamošnje občinske volitve bogato podporo od Lahov v kraljestvu. V Avstriji vla- dajo lepe razmere. Iz Italije prihajajo lire, iz Beroli- na pa marke, da se potlačijo državni najzvestejši slo- vanski narodi.

— **Moravsko.** Žalostne deželne finance imajo na Moravskem. Dežela ima ovetočo industrijo in trgovino, tudi kmetije so tam premožni, vendar grozi deželni gospodarski polom. Deželni zbor je v rokah češko-nemških liberalcev, ki so pripravili to bogato deželo na rob propada. Doklade so tam še višje, kakor pri nas. Deželni odbor si tam pomaga z vedno novimi dolgovi. Liberalni poslanci so, ali sami mogotci, ali pa od teh odvisni ljudje, zato si pa ne upajo povišati doklade bogatejšim slojem. — Tako je, kjer vladajo liberalci!

— **Galicija.** Listi poročajo, da gališki deželni zbor ne bo več sklican in bo kmalu razpuščen. Nove volitve se razpišejo že po novem volilnem redu, in sicer v jeseni, tako, da se sestane novi deželni zbor pred sklicanjem jesenskega zasedanja državnega zbora. Stranke se že pripravljajo na volilni boj.

— **Nemčija.** „Ni vse zlato, kar se sveti“, pravi pregovor. To velja posebno o Nemčiji. Avstrijski nemški listi so vedno polni hvale o „vzornem redu“, o „poštenosti“, ki vlada v Nemčiji. A sempatije se slišijo glasovi, da je v objavljeni deželi naših nemških marsikaj gnilega. Zadnje dni prejšnjega tedna je bil v Frankofurtu (Frankfurtu) aretirani načelnik npravne policije, Schmidt, ker se mu je dokazalo, da se je dal z drugimi uradniki vred podkupiti od ljudi, ki so uganjali razne nesramnosti. — Kaki prijatelji Avstrije so Nemci v „rajhu“, dokazuje zopet govor velikega Nemca dr. Rottermana, ki ga je imel na zborovanju šullerajna v Berlinu. Ta mož je izgovoril značilne besede: „Edina možnost, da se stalno zajamči evropski mir, je razdelitev avstro-ogrške države, tega evropskega gorišča, kakor je predlagal ruski list „Novoje Vremja“. Tako bi bilo zadovoljeno željam Rusije in Francije, nemške avstrijske dežele pa bi lahko v miru uživale blagoslov nemške kulture.“ — Iz tega se zopet jasno vidi, kakšna ljubezen do Avstrije vlada v nemških sroih, ki kar hrepene, avstrijske nemške pokrajine storiti deležne nemške, to je Bismarkove kulture. — Novejša nemška poročila trdijo, da Rottermann ni govoril omenjenih besed. Bi radi utajili! Vsekako pa je postopenje Nemcev v rajhu zadnji čas vse prej, samo prijateljsko naprav Avstriji ne!

— **Rusija.** V ruskih mestih, posebno pa v Petrogradu, se je pričelo pojavljati v zadnjem času jako sumljivo delavsko gibanje, ki ima vse znake prekucnega gibanja in kaže jasno, da notranje razmere v tej veliki slovanski državi nikakor niso zdrave. V Petrogradu je ustavilo delo nič manj kakor 200.000 delavcev. Stavka je zavzela zelo nevarne kroge in prišlo je že ponovno do krvavih spopadov s policijo in vojaštvom, ki je moralo za vzdrževanje miru poseči po orožju. Glasom poročil iz Rusije so sedanji dogodki v Petrogradu nalik podobni dogodkom iz leta 1906., za dobe prekucije in protirevolucije na Ruskem. Delavstvo je v prvi vrsti nezadovoljno z nezdravimi razmerami v raznih tvornicah. Tako so v tvornicah za galero uporabljali strupeno lepilo in je samo v 1 dnevu smrtno-nevarno obolelo nad 300 delavk, kar je seveda vzbudilo v petrogradskih delavskih krogih velikansko razburjenje in so v mnogih tovarnah v znak protesta proti takemu nečuvstvu izrabljanju delavstva proglasili protestno stavko. A sedanje delavsko gibanje v Petrogradu ima tudi politično ozadje. Delavski sloji so nezadovoljni s sedanjo vlado in vznemirja ju posebno militarizacija države. Kruto postopenje policije na zborovanjih proti oboroževanju je še povečalo razburjenje v Petrogradu in so se delavcem pridružili tudi dijaki vseh visokih šol, tako, da je zavzela stavka delavcev popolnoma prekucniški (revolucionarni) značaj. Novejša vesli sicer poročajo, da je mnogo delavcev sicer odšlo na delo, vendar je položaj v Petrogradu še vedno jako nevaren.

— **Albanija.** V teku prejšnjega tedna je prišlo v južni Albaniji do resnih in krvavih spopadov med albanskimi orožniki ter grškimi vstaškimi in vojaškimi četami. Slednjih še grška vlada ni odpoklicala. Grška vlada se ponovno zahteva, da se meja med Grško in Albanijo tako spremeni, da oni kraji, ki jih je mednarodna komisija prisodila Albaniji, a imajo samo grško prebivalstvo, se priklonijo Grčiji. Očividno je, da Rusija, Francija in Anglija grške želje podpirajo, sicer bi si Grčija neupala, tako dolgo se ustavljati. Ker se grška vstaja v južni Albaniji vstrajno širi, je pričakovati, da se pride v letošnjem poletju skoro gotovo do resnih zapletljivih na Balkanu, ako se Grčija ne zadovolji s tem, da se meja njej v korist spremeni. — Albanska vlada organizira sedaj svojo armado in pošilja dan za dnevom svoje oddelke v južno Albanijo. Pa tudi iz Grčije in Srbije dobivajo vstaje vedno večja ojačenja. Grčija se tudi doma pridno pripravljala na bojni pol. Naročila je v inozemstvu več bojnih ladij ter je pomnožila svoje vojaštvo za 30 tisoč mož.

— **Francija.** Vse politične stranke se sedaj živahno pripravljajo na volilni boj. Francija stoji namreč pred volitvami v državni zbor. Umor urednika Calmette po ženi ministra Caillaux in razne druge umazanosti, posebno poverbe in mastne kupčije svobodni miselnosti stranke, so politični položaj na francoskem precej spremenile. Katoličani so to vedeli in so se zadnji čas za politično borbo organizirali v mladi stranki, takozvani „ligi (zvezi) mlade ljudovlade“. Ta „liga“ bo nastavila v mnogih krajih svoje lastne kandidature, po nekod pa bo z vso močjo podpirala kandidature, ki bodo obljubili, da v državnem zboru ne bodo delali proti katoličanom. Na čelu mlade stranke stoji Mark Sanguier, bivši častnik francoske kavalarije, kateri pa je moral izstopiti iz armade samo zaradi svojega izrazitega verskega prepričanja. Sanguierja

je rajni papež Leon XIII. posebno spoštoval, ker je celo kot častnik ustanavljal povesod, kjer je bil v službi, katoliška mladinska društva. „Ligi“ pripada mnogo odličnih francoskih mož in je upanje, da bo mlada katoliška struja gotovo pripomogla, da bo v francoski javnosti katoliška smer dobila ugled, ki ji gre.

— **Spanija.** Kralj Alfonso je imel ob priliki otvoritve španskega državnega zbora prestolni govor, v katerem je odločno povdarjal, da hoče s svojo vlado odslej delovati na to, da se bo varoval sporazum med državo in katoliško cerkvijo. Čustva katoliškega ljudstva namproti svetemu Očetu hoče kralj kot sin katoliške cerkve vedno čuvati. Kraljev govor je na sv. Očeta v Rimu, kakor tudi na ves katoliški svet, prijetno uplival. Kralj Alfonso je bil dosedaj vedno bolj na liberarno stran nagnjen. Če se bo v španski politiki v tem oziru izvršil preobrat, bo Španiji in kralju samemu v prid.

Vlak odtrgal kočijažu glavo in obe roki.

Spielfeld, dne 8. aprila.

Blizu postaje Spielfeld pri vasi Gersdorf na lev. strani Mure je dne 6. aprila zvečer ob 5. uri povozil ljutomerski vlak kočijaža Janeza Sorgerja iz Straža v trenutku, ko je ta vozil brez proga. Voznik je bil v konja, katerega je šolal za nekega huzarskega častnika v Stražu, tako zatopljen, da ni opazil, da mu preti smrtna nevarnost. Neki duhovnik, ki se je blizu sprehajal, je sicer na vso moč kričal in dajal znamenja, da se bliža vlak, a bilo je že prepozno. Vlak je zagrabil nesrečno žrtev, odtrgal mu roki in glavo ter ga z vozom in konjem tiščal naprej. Vlak se namreč ni dal takoj ustaviti, ker proga od spielfeldskega mostu naprej močno pada. Konj se je odtrgal, a je letel le kake četrt ure dalje, nato pa poginil. Rešil se je edino častniški sluga, ki je pravčasno skočil z voza. Sorger zapušča nesrečno vdovo z več nepreskrbljenimi otroci.

Nesreče je največ kriv Sorger sam, ker se ni brljal za bližajoči se vlak. Konj, katerega je uril, je bil zelo divji, radi tega Sorger niti ni upal z očesom treniti proč. Častnik je obljubil Sorgerju 400 K, če mu konja dobro izuri. Radi tega je bil kočijaž tako navdušen, da je z mladim konjem dirkal več časa po cesti med Stražom in Cmurekom, samo, da bi prišel do omenjenih stotakov, a ravno želja po denarju je bila njegova poguba.

Splošno pa je tudi graje vredno, da železnica ne skrbi, da bi se ob času, ko prihaja vlak, pri večjih križiščih proge Spielfeld—Ljutomer zavarovalo z zatvornicami, kakor na glavni progi. Južna železnica štedi z denarjem, a ravno to štedenje ali skopost je krivo mnogih nesreč.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

19. Nedelja. 1. po veliki noči (bela), Ema. Jezus se prikaže očenecem, Jan. 20, 19—31.
20. Ponedeljek, Marcellim škof.
21. Torek. Anzelm, škof.
22. Sreda. Soter in Kaj, p. m.
23. Četrtek. Adalbert (Vojteh), škof.
24. Petek. Jurij, m.
25. Sobota. Marko, ev.

Iz učiteljske službe. Na šestrazrednici v Sevnici je razpisano mesto učiteljice ročnih del; prošnje do dne 28. aprila. — Na dvorazrednici pri Sv. Duhu v Halozah je razpisano mesto učitelje ročnih del; prošnje je vlagati istotako do dne 28. aprila.

* **Rdeč tedni.** Poleg „velikega“ tedna imamo sedaj tudi „rdeče“ in „bele“ tedne. Socialni demokratije določajo po 1 teden za agitacijo za svojo stranko in svoje časnike; te tedne imenujejo „rdeče“ tedne. En tak teden so dobili v Nemčiji 110.000 pristašev in 68 tisoč naročnikov. Rdečim tednom nasproti so katoliške stranke vpeljale — „bele“ tedne. Slovenci pač imamo „belo nedeljo“, o belim tednu, ki bi bil tudi potreben, pa še ne vemo veliko. Dobro bi bilo, ako bi naši somišljeniki večkrat v letu vpeljali bele tedne za razširjenje „Slovenskega Gospodarja“.

* **Nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga kot vzgled zavrednega katoličana.** Prejšnji teden se je mudil prestolonaslednik Franc Ferdinand s svojo soprogo vojvodinjo Hohenberg v Gorici, kjer je tudi prenočeval. Ob tej priliki sta visoka gosta obiskala več cerkev in tam pobožno molila. Nato pa je nadvojvoda s svojo soprogo šel v razne trgovine kupovat pirhe za svojo družino. In glejte! Visoki član cesarske hiše je kupoval edino v trgovinah, o katerih je izvedel, da so gospodarji vneti katoličani. To pove dovolj! — Vojvodinja Hohenberg je dne 10. t. m. obiskala božji grob pri Sv. Justu v Trstu. Prestolonaslednikova rodbina je zapustila Miramar dne 14. t. m. Nadvojvoda prestolonaslednik namerava v jeseni zopet bivati v Miramaru. — Te dni se bo mudil Franc Ferdinand na obisku bavarske kraljeve rodbine v Monakoven.

* **„Hvaljen bodi Jezus Kristus“ hočejo odpraviti.** Dosedaj je veljala v naših ljudskih šolah prelepa navada, da so šolski otroci morali pozdravljati s stari krščanskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ V zadnjem času pa vpeljujejo druge pozdrave. Obče znano je, da so nedavno po vseh šolah na Slovenskem Koroškem vpeljali pozdrav: „Grüß Gott!“ Nadzorniki zahtevajo, da otroci povesod tako pozdravljajo. Ker pozdrav „kuten tak“ ni vlekel in je dajal povod za zasmehovanje, zavili so nemško-nacionalni

nadzorniki in učitelji svoje oči proti nebu, vzdihnili, povih se v plašč pobožnosti ter sklenili: Upeljimo pozdrav: „Grüß Gott!“ Nad tem se pobožno slovensko ljudstvo ne bo toliko zgražalo in naš namen je vendar dosežen: ponemčevati otroke in izpodrivati stare slovenske in lepe domače pozdrave: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“, „Dobro jutro!“, „Dober večer!“, „Lahko noč Bog daj!“, „Z Bogom!“, „Bog te sprimi!“ itd. To je vendar vrhunec hinavščine in dokaz, da tem ljudem nobeno sredstvo ni preslabo, da le pomaga ponemčevati. Mi pa učimo otroke pozdravljati s stari in lepimi slovenskimi pozdravi, od učiteljstva pa zahtevamo, naj jih lepo pusti pri miru. Posebno opozarjamo stariše, da se je v šullerajnskih šolah že skoro povesod zavrgel pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

* **Laudonova pobožnost.** Slavni general Laudon je bil poklican k cesarici Mariji Tereziji. Ravno v trenutku, ko bi moral vstopiti v vsprejemno dvorano, je začelo zvoniti po dunajskih cerkvah poldan. General, ki ni imel toliko časa, da bi opravil svojo molitev, se je vsaj prekrizal pri vходу v dvorano. To je pa opazila cesarica, ki se je takoj z Laudonom posalila, rekoč: „Ali se me tako bojite, ljubi general? Vidim namreč, da se križate, kakor pred hudobo!“ — „Oprostite, Veličanstvo“, odgovori Laudon, „ravno je zazvonilo in moja mati mi je globoko v srce vsadila našelo: Najprej Bog in Mati božja, potem angeli in ljudje...“ — „To je jako lepo“, pohvalila je cesarica hrabrega generala. „Kakor oogumno branite moj prestol, tako izborna branite tudi svojega Boga, ki je tudi moj Bog.“

* **Katoliški zavodi v Skadru.** Skader, za katerega so Črnogorci toliko žrtvovali, ne da bi si ga bili prisvojili, šteje 30.000 prebivalcev. Od teh je 3000 katoličanov, 2000 pravoslavnikov in 25.000 albanskih mohamedancev. Avstrija je imela po prejšnji pogodbi varstvo nad katoličani. Ustanovila je razne katoliške zavode v mestu. S pomočjo Avstrije je bila sezidana stolna cerkev, v katero lahko gre do 5000 ljudi, frančiškanska cerkev s šolo, bolnišnica in hiše več redov. Jezuiti imajo v Skadru semenišče in misijonsko hišo. Z zidanjem semenišča so začeli že l. 1848., toda nestrpnih mohamedancev so jim sproti podrli, kar so s težavo in ogromnimi stroški sezidali, l. 1854. se je vnovič lotil tega dela msgr. Guzielmi, hotel sezidati semenišče za vse albanske škofije. Vodstvo semenišča so hoteli prevzeti jezuiti iz Benetk, ki so bile takrat še avstrijske. Z zidanjem se je začelo spomladi l. 1856. Toda meseca junija je bilo začeto delo zopet od Turkov uničeno. Takrat je poslala Avstrija pred Skader vojno ladjo, in to je pomagalo. Drugo leto je stavba lepo napredovala in že l. 1859. so bili v semenišče sprejeti prvi gojenči. Na željo avstrijske vlade študirajo skadrski bogoslovci nekoliko semestrov tudi v Inomostu. K semenišču spada tudi tiskarna, v kateri je izšel l. 1911. laško-albanski besednjak, ki ga je spisal jezuit p. Busetti. — Zavod Frančiška Ksav. daje skadrski katoliški mladini priliko, obiskovati trojno šolo: šestrazredno ljudsko, trirazredno strokovno in irirazredno trgovsko šolo, na kateri se poučuje v štirih jezikih: nemškem, laškem, francoskem in albanskem.

* **Liberalci za svobodno šolo in za ločitev zakona!** Na Cvetno nedeljo se je v Vipavi na Kranjskem vršil velikanski shod kmetov, katerim se je predstavil kandidat S. L. S., dr. Pogačnik, ki kandidira v državni zbor namestu rajnega dr. Žitnika. Na shod je prišlo tudi par liberalcev pod vodstvom nekega študenta Lekana, ki je poleg drugih čenčarij povedal tudi, da je on in njegova stranka za ločitev zakona in za svobodno (brezversko) šolo. Navzočega ljudstva se je polastilo veliko razburjenje. Liberalci pa naj si še kedaj upajo trditi, da niso proti veri!

* **Slovenci na Koroškem se zelo gibljejo.** V izobraževalnem smislu največ stori za napredek Slovencev na Koroškem S. K. S. Z. V četrtek, dne 2. aprila, je imela koroška S. K. S. Z. občni zbor. Iz poročila posnamemo, da je imela Zveza včlanjenih 50 društev. Na novo se je ustanovilo dvoje društev, Zveza je priredila lansko leto 10 velikih slavnosti in 11 poučnih tečajev. Tudi ženskemu vprašanju je posvetila Zveza svojo skrb. Priredila je 8 ženskih ali dekliških shodov. Zveza je poslala svoje govornike na 171 snodov. Vseh govorov v Zvezni organizaciji je bilo 262. Izmed Stajercjev je govoril na Koroškem naš dobro znani organizator dr. Hohnjec. Po poročilih je živahno pozdravljen povzel besede predsednik Hrvat-sko-slovenskega kluba, g. dr. Korošec. Orisal je v živih, navduševalnih potezah pomen ustoličenja koroških vojevod in pokazal, kako je bila ravno organizirana moč nekdanjih slovenskih združenj, vir ne samo gospodarske, ampak tudi državne moči, tako, da je zbor županov kot zastopnik ljudske volje prosto volil svojega vojevoda. Obred ustoličenja dokazuje, da so bili Slovenci trezen narod, da je ljubil neodvisnost, da je zahteval od svojih vojevod, da so varuhi svete vere in pravice in da je visoko cenil delo. Sovražnik pa je zanesel v naše ljudstvo alkobol, da ga zastrupi, naredil je iz enega dela našega prej tako svobodoljubnega naroda ponižne hlapece tujega naroda, ubijal je pri naših prednikih misel skupnosti in zanesel v naše dežele gibanje proč od Rima, S. K. S. Z. si je stekla že mnogo zaslug, da je skušala pridobiti narodu zopet te izgubljene svetinje. V nas je še dovolj volje in poguma za življenje, treba je samo treznosti, dela in edinosti.

* **Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru** je imela dne 14. t. m. občni zbor, kateri je pokazal, da ta naš zavod trezno in vzgledno deluje. Svoje